

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

18. märts 2010*

Kohtuasjas C-419/08 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 23. septembril 2008 esitatud apellatsioonkaebus

Trubowest Handel GmbH, asukoht Köln (Saksamaa), esindajad: *dikigoros* K. Adamantopoulos ja *dikigoros* E. Petritsi,

Viktor Makarov, elukoht Köln, esindajad: *dikigoros* K. Adamantopoulos ja *dikigoros* E. Petritsi,

apellatsioonkaebuse esitajad,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindaja: J.-P. Hix, keda abistasid *Rechtsanwalt* G. Berrisch ja *Rechtsanwalt* G. Wolf,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Euroopa Komisjon, esindajad: N. Khan ja H. van Vliet,

kostjad Üldkohtus,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja esimees K. Lenaerts neljanda koja esimehe ülesannetes,
kohtunikud R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis (ettekandja) ja J. Malenovský,

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. septembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 29. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Käesoleva apellatsioonkaebusega paluvad Trubowest Handel GmbH (edaspidi „Trubowest”) ja V. Makarov tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 9. juuli 2008. aasta otsuse kohtuasjas T-429/04: Trubowest Handel ja Makarov vs. nõukogu ja komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega kohus jättis rahuldamata nende EÜ artikli 288 alusel esitatud kahju hüvitamise hagi, milles nad palusid hüvitada kahju, mis väidetavalt tekitati neile nõukogu 17. novembri 1997. aasta määruse (EÜ) nr 2320/97 teatavate Ungarist, Poolast, Venemaalt, Tšehhist, Rumeeniast ning Slovakiast pärinevate rauast või legeerimata terasest õmbluseta torude impordi suhtes lõpliku dumpinguvastase tollimaksu kehtestamise kohta, millega tühistatakse määrus (EMÜ) nr 1189/93 ning lõpetatakse menetluse kohaldamine seoses sellise Horvaatiast pärineva impordi suhtes (EÜT L 322, lk 1; ELT eriväljaanne 11/26, lk 329; edaspidi „lõplik määrus”), vastuvõtmisega.

Õiguslik raamistik

- 2 Ühenduse tollivaldkonna alusnormid sisalduvad nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruses (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „tolliseadustik”). Selle artikkel 236 näeb ette:

„1. Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

Impordi- või eksporditollimaksu vähendatakse, kui on kindlaks tehtud, et selle kohta arvestuskande tegemise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

Tollimaksu ei maksta tagasi ega vähendada, kui seadusest tulenevast tollimaksu summast erineva summa tasumise või sellest erineva summa kohta arvestuskande tegemise tingis asjaomase isiku tahtlik tegevus.

2. Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse taotluse alusel, mis tuleb esitada asjakohasele tolliasutusele kolme aasta jooksul arvestades kuupäevast, kui selle tollimaksu summa võlgnikule teatati.

Seda tähtaega võib pikendada, kui asjaomane isik tõendab, et taotluse esitamist ettenähtud tähtaja jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatud jõud.

Kui toll ise avastab nimetatud tähtaja jooksul lõike 1 esimeses või teises alapunktis kirjeldatud olukorra, maksab ta tollimaksu summa tagasi või vähendab seda omal algatusel.”

- 3 Euroopa Ühenduse dumpinguvastaste meetmete kohaldamist puudutavad normid sisalduvad nõukogu 22. detsembri 1995. aasta määruses (EÜ) nr 384/96 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (EÜT 1996, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 45, edaspidi „algmäärus”).

Vaidluse taust

- 4 Üldkohus kirjeldas vaidluse faktilist raamistikku vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–21 järgmiselt:

„1. Komisjon otsustas 25. novembri 1994. aasta avaldamata otsusega (juhtum IV/35.304), mis võeti vastu nimelt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta, artikli 14 lõike 3 alusel (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), algatada uurimise terasest torusid puudutava võimaliku konkurentsivastase tegevuse asjus, mis võib rikkuda [2. mai 1992. aasta] Euroopa Majanduspiirkonna lepingu [(EÜT 1994, L 1, lk 3)] artiklit 53 ning EÜ artiklit 81.

2. Selle uurimise tulemusel otsustas komisjon 20. jaanuaril 1999 algatada menetluse asjas IV/E-1/35.860-B – Ömblusteta terastorud, mille lõpus ta võttis 8. detsembril 1999 vastu otsuse 2003/382/EÜ [EÜ] artikli 81 alusel algatatud menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B – Ömblusteta terastorud) (ELT 2003, L 140, lk 1, edaspidi „otsus kartellikokkuleppe kohta”).

3. Vastavalt selle otsuse artikli 1 lõikele 1 on otsuse adressaadiks olevad kaheksa ettevõtjat „[...] rikkunud [EÜ] artikli 81 lõike 1 sätteid, kuna nad osalesid [...] kokkuleppes, millega nähakse ette muu hulgas ettevõtjate vastavate siseriiklike turgede austamine ömbluseta OCTG [*Oil Country Tubular Goods*] standardtorude ja [projektikohaste magistraaltorude] puhul”. Otsuse kartellikokkuleppe kohta artikli 1 lõige 2 sätestab, et rikkumine kestis ettevõtjate Mannesmannröhren-Werke AG, Vallourec SA, Dalmine SpA, Sumitomo Metal Industries Ltd, Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. ja NKK Corp. puhul aastast 1990 aastani 1995. Ettevõtja British Steel Ltd kohta on märgitud, et rikkumine kestis 1990. aastast kuni

1994. aasta veebruarini. Nendele ettevõtjatele määrati selle eest trahv summas, mis vastavalt juhtumile ulatus 8,1–13,5 miljoni euroni.

4. Kõnesoleva otsuse kohta avaldati 8. detsembril 1999 komisjoni pressiteade IP/99/957 ning otsus ise avaldati 6. juunil 2003 Euroopa Liidu Teatajas.

5. [Üldkohus] tühistas oma 8. juuli 2004. aasta otsuses liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt vs. komisjon (EKL 2004, lk II-2501) otsuse kartellikokkuleppe kohta artikli 1 lõike 2 selles osas, kus komisjon sedastas alusetult, et nimetatud artiklis viidatud neli ettevõtjat olid kartellikokkuleppes osalenud enne 1. jaanuari 1991 ja pärast 30. juunit 1994, ning vähendas komisjoni poolt nendele ettevõtjatele määratud trahvi.

6. Peale selle avaldas komisjon Euroopa Liidu õmblusteta terastorude tootmisharu kaitsekomitee 19. juulil 1996 esitatud kaebuse tõttu [...] määruse [...] nr 384/96 [...], muudetud nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 2331/96 (EÜT L 317, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 76), alusel 31. augustil 1996 teate Venemaalt, Tšehhi Vabariigist, Rumeeniast ja Slovakkias pärinevate teatavate rauast või legeerimata terasest õmbluseta torude impordi käsitleva dumpinguvastase menetluse algatamise kohta (EÜT C 253, lk 26).

7. Komisjon võttis 29. mail 1997 vastu määruse (EÜ) nr 981/97 Venemaalt, Tšehhi Vabariigist, Rumeeniast ja Slovakkia Vabariigist pärinevate teatavate rauast või legeerimata terasest õmbluseta torude impordi suhtes ajutiste dumpinguvastaste tollimaksude kehtestamise kohta (EÜT L 141, lk 36).

8. Nõukogu võttis 17. novembril 1997 vastu [lõpliku] määruse [...].

9. Nõukogu võttis 16. juulil 2004 vastu määruse (EÜ) nr 1322/2004, millega muudetakse lõplikku määrust (ELT L 246, lk 10). Selle määruse artikliga 1 lisatakse lõplikule määrusele artikkel 8, mille alusel ei ole lõpliku määruse artikkel 1, millega kehtestatakse artiklis osutatud impordi suhtes dumpinguvastased tollimaksud, alates 21. juulist 2004 enam kohaldatav.

10. Trubowest on Saksa äriühing, kes impordib ühendusse Venemaalt pärinevaid õmbluseta torusid. Trubowest – keda alates 1997. aastast juhib V. Makarov – alustas nimetatud toodete imporditegevusega 1999. aasta jaanuaris ja lõpetas selle tegevuse 1999. aasta oktoobris. [...]

11. V. Makarov juhtis alates 1992. aastast ka äriühingut Truboimpex Handel GmbH (edaspidi „Truboimpex“), kelle majandustegevus alates 1996. aastast seisnes Venemaalt pärinevate õmbluseta torude impordis ühendusse eelkõige iseenda nimel.

12. 15. oktoobril 1999 andis Amtsgericht Kleve (Kleve esimese astme kohus, Saksamaa) V. Makarovi suhtes vahistamismääruse, kuna teda „kahtlustat[i] tõsiselt selles, et ta on aastatel 1997 kuni 1999 Kölnis ja Emmerichis maksuhaldurile maksumist puudutavate oluliste asjaolude kohta esitanud ebatäpseid ja puudulikke andmeid – need deklaratsioonid kujutasid endast 36 eraldiseisvat rikkumist –, eesmärgiga saada [ise] ja võimaldada teistel isikutel saada õigustamatuid maksumoodustusi, ja vähendanud seega makse, mis võimaldasid vältida imporditollimakse suures ulatuses”. Vahistamismääruses oli veel märgitud, et „[Truboimpexi

ja Trubowesti imporditud, Venemaalt pärinevad õmbluseta torud] olid valesti deklareeritud, et kõrvale hoida [lõpliku määruse] sätetest”.

13. Selle vahistamismääruse alusel viibis V. Makarov 27. oktoobrist 12. novembrini 1999 vahi all. Pärast V. Makarovi vabastamist kohaldati tema suhtes elukohast lahkumise keeldu, mille kohaselt pidi ta muu hulgas käima kuni 31. jaanuarini 2000 kolm korda nädalas end päevas politseijaoskonnas registreerimas ega tohtinud ilma eelneva loata riigist lahkuda (edaspidi „elukohast lahkumise keeld”).

14. Alates 27. oktoobrist 1999 tegi Hauptzollamt Emmerich (Emmerichi Kesktolliasutus; Saksamaa), millest hiljem sai Hauptzollamt Duisburg (Duisburgi kesktolliasutus), [apellantidele] teatavaks maksuotsused dumpinguvastase tollimaksu tollivormistusjärgse sissenõudmise kohta, mis hõlmasid Truboimpexi ja Trubowesti impordi ajavahemikul detsembrist 1997 kuni oktoobrini 1999. Saksa toll leidis sisuliselt, et [apellantide] imporditud kaupa ei olnud õigesti klassifitseeritud ühenduse kombineeritud nomenklatuuri nende koodide alla, mis puudutavad lõpliku määruse esemeks olevaid õmbluseta torusid. Seoses sellega arestiti Trubowesti ja V. Makarovi pangaarved.

15. Saksa tolli arvates oli Truboimpexi ja Trubowesti võlg maksmata dumpinguvastase tollimaksu osas vastavalt 1 575 181,86 eurot ja 729 538,78 eurot ehk nende kahe äriühingu maksmata dumpinguvastased tollimaksud kokku summas 2 304 720,64 eurot. Lisaks peeti V. Makarovit Truboimpexi ja Trubowesti juhina vastutavaks mõlema äriühingu võlgnetavate tollimaksude täies ulatuses tasumise eest.

16. Alates 16. ja 17. novembrist 1999 esitasid [apellandid] tolliseadustiku artiklist 243 ning kohaldatavast siseriiklikust õigusest lähtudes Hauptzollamt Emmerichile Trubowesti ja V. Makarovi suhtes väljastatud dumpinguvastase tollimaksu tollivormistusjärgse sissenõudmise otsuste peale vaided. 15. detsembril 2000 esitasid [apellandid] Finanzgericht Düsseldorfile (Düsseldorfi maksukohus, Saksamaa) kaebuse, paludes viivitamatult täitmisele kuuluva maksuotsuse täitmise peatamist. Finanzgericht Düsseldorf jättis [apellantide] kaebuse oma 30. oktoobri 2001. aasta otsusega rahuldamata. 29. augustil 2003 esitasid [apellandid] Hauptzollamt Duisburgile taotlused, milles nad väitsid sisuliselt, et toll leidis aluselt, et nende imporditud kaup kuulub lõpliku määruse reguleerimisalasse.

17. Staatsanwaltschaft Kleve (Kleve prokuratuur) koostas 19. juunil 2000 V. Makarovi suhtes süüdistusakti (*Anklageschrift*) tollile valedeklaratsioonide esitamise eest seoses Trubowesti ja Truboimpexi imporditehingutega. Süüdistusaktis leidis Staatsanwaltschaft Kleve sisuliselt, et tollimaksu kogusumma, mille maksmisest Trubowesti ja Truboimpexi imporditehingutega kõrvale hoiti, on 4376250,25 Saksa marka ehk 2237541,22 eurot.

18. 14. novembril 2002 peatas Landgericht Kleve (Kleve piirkondlik kohus) V. Makarovi suhtes algatatud kriminaalmenetluse, et oodata ära tema suhtes toimuva maksumenetluse tulemus.

19. [Apellandid] sõlmisid 15. detsembril 2004 Hauptzollamt Duisburgiga kokkuleppe, mis lõpetas [apellantide] ja Saksa tolli vahelise vaidluse.

20. Nimetatud kokkulepe nägi muu hulgas ette järgmist:

„Preambul

[...]

Käesoleva deklaratsiooniga kinnitavad pooled, et nad soovivad lõpetada nendevahelise vaidluse, mis puudutab vaidlusaluste maksuotsuste seaduslikkust. Pooled mõönavad, et käesolev ühisdeklaratsioon ei lahenda nendevahelist vaidlust küsimuses, millised terastorud kuuluvad või ei kuulu dumpinguvastase tollimaksu kohaldamisalasse.

[...]

Eeltoodut arvestades lepivad pooled kokku järgmises:

- (1.) Maksuotsustest ja vastutuse deklaratsioonidest tulenevad kohustused [...], mis puudutavad dumpinguvastast tollimaksu summas 2 304 734,45 eurot, täidetakse 460 000 euro suuruse kogusumma maksmise teel [eelkõige apellantide poolt]. Pooled lepivad kokku, et vaid osa 435 125,21 euro suurusest summast, nimelt 343 644,15 eurot, mille Hauptzollamt Duisburg on juba kätte saanud, lahutatakse võlgnetavast 460 000 euro suurusest summast.

[...]

- (3.) Käesoleva kokkuleppe allkirjastamisel lõpetatakse kohe kõikide Trubowesti ja [eelkõige V. Makarovi] suhtes võetud täitemeetmete kohaldamine.

[...]

- (5.) Käesolevaga loobuvad [apellandid] tolli vastu uute nõuete esitamisest, näiteks eesmärgiga saada kahjuhüvitist nendel asjaoludel, mida käesolevas deklaratsioonis käsitletakse. Nad loobuvad ka tolli vastu edasiste kaebuste esitamisest kohtusse.

Samas jääb pooltele võimalus esitada seda laadi nõudeid kolmandate isikute suhtes, eelkõige jääb neile võimalus esitada [EÜ] artikli 288 alusel komisjoni ja nõukogu vastu [...] kahju hüvitamise hagisid."

21. Landgericht Kleve tegi 2. mail 2005 kohtumääruse (*Beschluss*), millega lõpetati kriminaalmenetlus V. Makarovi suhtes Strafprozessordnung-StPO (Saksa kriminaalmenetluse seadustik) §153a alusel tingimusel, et ta maksab trahvi summas 18000 eurot. Landgericht Kleve märgib nimetatud määruses, et ta võttis arvesse asjaolu, et „[V. Makarov] kinnitab, et tema kokkulepe [kriminaalmenetluse lõpetamiseks] ei too kaasa süü omaksvõttu, vaid see on sõlmitud otstarbekuse põhimõttest lähtudes”

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 5 Apellandid esitasid 25. oktoobril 2004 Üldkohtule EÜ artikli 288 alusel nõukogu ja komisjoni vastu kahju hüvitamise hagi, milles nad palusid, et kohus mõistaks viimati nimetatutelt nende kasuks välja järgmised summad:
- Trubowestile 118 058,46 eurot, millele lisandub sellelt summalt viivis määraga 8% aastas; see summa vastab summale, mille Trubowest tegelikult tasus erinevate dumpinguvastase tollimaksu otsuste alusel, mis Saksa toll tegi apellantide suhtes, ning kujutab endast Trubowesti jaoks saamata jäänud tulu;
 - V. Makarovile 397 916,91 eurot, millele lisandub sellelt summalt viivis määraga 8% aastas; see summa vastab 277 939,37 euro osas kogusummale, mille V. Makarov tegelikult tasus erinevate dumpinguvastase tollimaksu otsuste alusel, 63 448,54 euro osas Trubowesti poolt V. Makarovile maksmata jäänud töötasule ning 56 529 euro osas advokaadikuludele menetlustes, milles apellantide vastaspooleks oli Saksa toll;
 - Trubowestile saamata jäänud tulu 128 000 eurot, millele lisandub sellelt summalt viivis määraga 8% aastas, või teise võimalusena summa, milles pooled lepivad kokku Üldkohtu vaheotsuse alusel, ja
 - V. Makarovile talle tekitatud mittevaralise kahju hüvitisena 150 000 eurot, millele lisandub sellelt summalt viivis määraga 8% aastas.

- 6 Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsusega tagasi kõik väited, mis olid kahju hüvitamise hagi põhjendamiseks esitatud, ja mõistis apellantidelt välja nõukogu ja komisjoni kantud kohtukulud.

- 7 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–74 ja 77–82 vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata mõningad kahju hüvitamise hagnosis esitatud nõuded, leides et EÜ artikli 288 alusel ei olnud tal pädevust neid menetleda. Mis esiteks puutub kahju hüvitamise nõuetesse summade osas, mis vastasid apellantide poolt dumpinguvastase tollimaksuna makstud summadele, siis leidis Üldkohus, et need nõuded kuuluvad vastavalt tolliseadustikus kehtestatud menetlustele siseriiklike kohtute ainupädevusse. Seoses advokaadikulude hüvitamise nõudega otsustas Üldkohus, et see nõue on apellantide ja Saksa tolli vahelise vaidluse kõrvalnõue, mis kuulub siseriiklike kohtute ainupädevusse.

- 8 Lisaks leidis Üldkohus, analüüsid ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimust, mis puudutab otsesest põhjuslikku seost etteheidetava õigusvastase tegevuse ja muu väidetavalt tekitatud kahju (Trubowesti saamata jäänud tulu, V. Makarovi saamata jäänud töötasu ja V. Makarovile väidetavalt tekitatud mittevaraline kahju) vahel, et väidetav kahju ei tulenenud etteheidetud õigusvastasest tegevusest piisavalt otseselt.

- 9 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 86 pidas Üldkohus otstarbekaks analüüsida kõigepealt küsimust, kas apellandid olid tõendanud, et nõukogu ja komisjoni väidetavalt õigusvastase tegevuse ja väidetava varalise ja mittevaralise kahju vahel oli seos. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 98–137 otsustas Üldkohus, et lõpliku määrusega dumpinguvastase tollimaksu kehtestamise ja kõnealuse kahju vahel ei olnud piisavalt otsesest seost. Sellistes tingimustes ei uurinud Üldkohus seda, kas see määrus oli õigusvastane või kas apellandid olid nimetatud kahju tegelikult kandnud.

- 10 Konkreetsemalt uuris Üldkohus seda, kas nõukogule ja komisjonile etteheidetud tegevuse ja väidetava kahju vahel oleks piisavalt otsene seos nii juhul, kui lõplik määrus ei oleks apellantide imporditud kaupa hõlmanud, kui ka vastupidisel juhul. Selles osas otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 110, et esimese hüpoteesi puhul ei saa ühenduse lepinguvälisest vastutusest tekkida, kuna väidetav kahju on süües pandav üksnes Saksa tollile ja kriminaalmenetluse läbi viinud ametivõimudele ega tulene nõukogu ja komisjoni väidetavalt õigusvastasest tegevusest. Teise hüpoteesi kohta leidis ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 116, et väidetava kahju määrav põhjus on apellantide endi tegevus, kuna nad ei klassifitseerinud oma imporditud kaupa õigesti.
- 11 Lõpuks jättis Üldkohus rahuldamata apellantide taotluse võtta mõningaid menetlust korraldavaid meetmeid, põhjendades seda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 138–141 sellega, et ei olnud vajadust kohustada komisjoni esitama esiteks tõendeid selle kohta, milline osa oli tal apellantide imporditud kauba klassifitseerimist puudutava vaidlusega seonduvates läbirääkimistes, mille tulemusena sõlmiti apellantide ja Saksa tolli vaheline kokkulepe, ning teiseks kogu kirjavahetuse, mida ta oli Saksa tolli ja Vene valitsusega pidanud.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

- 12 Apellandid paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus tervikuna;

- teha asjas lõplik otsus, rahuldades Üldkohtule esitatud kahju hüvitamise nõuded ja mõistes esimese kohtuastme menetluskulud välja nõukogult ja komisjonilt, või teise võimalusena saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse uueks otsustamiseks, ja
- mõista käesoleva menetluse kulud välja nõukogult ja komisjonilt.

13 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
- teise võimalusena saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse uueks otsustamiseks;
- kolmanda võimalusena jätta apellantide kahju hüvitamise nõuded rahuldamata, ja
- mõista kohtukulud välja apellantidelt.

14 Komisjon palub jätta apellatsioonkaebuse rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

- 15 Üldkohus uuris apellantide poolt etteheidetava õigusvastasuse ja väidetava kahju vahelise otsese seosega seonduvat tingimust vaid nende nõuete puhul, mille ta vastuvõetavaks tunnistas. Esimene väide, mis käsitleb vaidlustatud kohtuotsust nimeetatud tingimuse seisukohast, puudutab seega vaid neid nõudeid. Seetõttu tuleb apellatsioonimenetluses analüüsida kõigepealt teist väidet, mis käsitleb vaidlustatud kohtuotsuse seda osa, milles tunnistatakse mõned muud kahju hüvitamise nõuded vastuvõetamatuks.

Teine väide

Poolte argumendid

- 16 Oma teises väites, mis koosneb kahest osast, kinnitavad apellandid esiteks, et Üldkohus rikkus EÜ artikli 288 teist lõiku ja tegi õigusliku vea, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–74, 77–82 ja 138–141 otsustas, et kohtuasja erakorralistel asjaoludel, mida iseloomustab fakt, et kokkuleppe sõlmimise tulemusena on siseriiklikud õiguskaitsevahendid ammandatud, puudub tal pädevus otsustada apellantide nende hüvitisnõuete üle, mis puudutavad summasid, mis võrduvad tasutud dumpinguvastase tollimaksuga, ning advokaadikulusid, mis neil tekkisid neid Saksa tollile vastandanud menetluses. Teiseks väidavad apellandid, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 moonutas Üldkohus faktilisi asjaolusid ja tõendeid, leides, et nad ei olnud esitanud ühtegi tõendit oma nende väidete kinnitamiseks, mille kohaselt mängisid esiteks ühendus ja Vene ametivõimud ning teiseks Saksa ametivõimude algatatud kriminaalmenetlus olulist rolli Saksa tolliga kokkuleppe sõlmimisel.

- 17 Nõukogu ja komisjon leiavad, et Üldkohtul oli õigus, kui ta sedastas, et dumpinguvastase tollimaksu on sisse nõudnud siseriiklik toll ja seetõttu on vastavalt väljakuunenud kohtupraktikale vaid siseriiklikud kohtud pädevad otsustama, et maks, mis nõuti sisse selliste ühenduse õigusnormide alusel, mis hiljem tühiseks tunnistati, tuleb tagasi maksta. Seega ei ole ühenduste kohtud pädevad otsustama niisuguste õigustega seotud ja siseriiklikus menetluses kantud advokaadikulude tagasimaksmist või hüvitamist. Pealegi ei saanud apellantide ja Saksa tolli vahel sõlmitud kokkuleppe anda ühenduste kohtutele pädevust, mida neil enne selle kokkuleppe sõlmimist ei olnud. Nimetatud kohtute pädevuse alla jääb vaid see kahju, mis ulatub kaugemale kui lihtsalt õigusvastaste tollimaksude tagasimaksmine.
- 18 Nõukogu kinnitab veel, et käsitletava väite osad on vastuvõetamatud. Väite esimeses osas ei ole selget õiguslikku põhjendust kinnitusele, et apellandid ei sõlminud kokkulepet Saksa tolliga vabatahtlikult. Mis puutub väite teise osasse, siis ei ole apellandid selgelt välja toonud neid asjaolusid, mida Üldkohus on nende sõnul moonutanud, ega ole tõendanud, milliste analüüsimisel tehtud vigade tõttu kohtul see moonutus tekkis.
- 19 Komisjon kinnitab veel, et apellatsioonkaebus ei sea kahtluse alla Üldkohtu analüüsi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 61–66, mille kohaselt oleksid apellandid võinud lõpliku määruse õiguspärasuse vaidlustada siseriiklikus menetluses, mis oleks neil võimaldanud saavutada, et oleks esitatud eelotsusetaotlus EÜ artikli 234 alusel ning et Euroopa Kohus oleks nimetatud määruse võib-olla kehtetuks tunnistanud. Komisjon leiab, et asjaolude ja õigusnormidega oleks vastuolus väita, et vaatamata Saksa tolliga sõlmitud kokkuleppele ei ole apellandid „kunagi loobunud oma õigusest kahju hüvitamisele” ning et nad nõustusid selle tehinguga „[lõpliku] määruse õigusvastasusest

sõltumata”. Pealegi ei ole väidetav institutsioonide roll ja kriminaalmenetluse surve ühe apellandi suhtes mingil moel seotud Üldkohtu hinnangu põhjendusega, mille kohaselt ei ole ta pädev teatavaid nõudeid menetlema.

Euroopa Kohtu hinnang

- 20 Apellandid märgivad oma teise väite esimeses osas esiteks, et kaks nõuet, mille osas Üldkohus eitas oma pädevust, puudutavad summasid, mis moodustavad osa sellest summast, mis neil tuli maksta Saksa tolliga sõlmitud kokkuleppe alusel, vaatamata lõpliku määruse õigusvastasusele, millele nad viitasid. Kuigi apellandid ei kirjelda oma apellatsioonkaebuses täpselt, et tegemist on dumpinguvastase tollimaksuga, mis nad tollile maksid, tuleb märkida, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46, et kõnealused summad vastavad summadele, mille apellandid sel otstarbel maksid, ning otsustas nimetatud kohtuotsuse punktis 47, et nende nõuded on tegelikult nõuded, et neile hüvitataks kõnealused maksud, mille nad tasusid väidetavalt alusetult; käesolevas apellatsioonimenetluses ei sea apellandid eeltoodut kahtluse alla.
- 21 Peale selle kinnitavad apellandid, et pärast nimetatud kokkulepet jäi alles oluline kahju, mis tulenes lõpliku määruse olemasolust, mis nende arvates on õigusvastane ning mis toob kaasa ühenduse vastutuse, ning mis tuleb EÜ artikli 288 teise lõigu alusel hüvitada.
- 22 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63, et Saksa tolli ja apellantide vahel sõlmitud kokkulepe ei ole seda laadi akt, mis annaks talle pädevuse otsustada apellantide hüvitisnõuete üle, mis seonduvad makstud dumpinguvastase tollimaksuga. Seejärel tõdes Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 67, et apellandid on ise mõõnnud, et neil oli siseriiklikus menetluses, mille nad olid algatanud, ka tõhus

õiguskaitsevahed, mis oleks neil võimaldanud vaidlustada dumpinguvastase tollimaksu maksmine lõpliku määruse õigusvastasusele viidates, kuid nad loobusid sellest õiguskaitsevahendist kõnealuse kokkuleppe sõlmimisega.

- 23 Sellega seoses tuleb kõigepealt meenutada, et üksnes siseriiklikud kohtud on pädevad lahendama selliste summade tagasinõudmist puudutavat hagi, mille siseriiklik asutus on sisse nõudnud õigusvastaselt, hiljem kehtetuks tunnistatud ühenduse õigusnormide alusel (vt selle kohta 30. mai 1989. aasta otsus kohtuasjas 20/88: Roquette frères vs. komisjon, EKL 1989, lk 1553, punkt 14; 13. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas C-282/90: Vreugdenhil vs. komisjon, EKL 1992, lk I-1937, punkt 12, ja 27. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-351/04: Ikea Wholesale, EKL 2007, lk I-7723, punkt 68).
- 24 Juhul kui isik leiab, et tema arvates õigusvastase dumpinguvastase määruse kohaldamine teda kahjustab, on tal õigus vaidlustada siseriikliku tolli kohaldatud määruse kehtivus pädevas siseriiklikus kohtus. Nimetatud kohus võib või koguni peab EÜ artiklis 234 ette nähtud tingimustel esitama Euroopa Kohtule kõnealuse määruse kehtivuse kohta küsimuse.
- 25 Veel tuleb meenutada, et liikmesriigi ametivõimud peavad kehtetuks tunnistamisest siseriiklikus õiguskorras omad järeldused tegema, millest tuleneb, et asjassepuutuva määruse kohaselt tasutud dumpinguvastased tollimaksud ei tulenenud seadusest tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 tähenduses, ning toll peaks need põhimõtteliselt selle sätte alusel tagasi maksma, kui sellise tagasimaksmise tingimused – muu hulgas mainitud artikli lõikes 2 sätestatu – on täidetud (vt eespool viidatud kohtuotsus Ikea Wholesale, punkt 67).
- 26 Seetõttu näeb ühenduse õigus – vaatamata käesolevas asjas apellantide ja Saksa tolli vahel sõlmitud kokkuleppele – ette, et õigusvastaselt sissenõutud dumpinguvastase tollimaksu hüvitamise nõue kuulub asjaomaste siseriiklike kohtute pädevusse. See

kokkulepe ei saa anda ühenduste kohtutele pädevust, mida neil enne selle kokkuleppe sõlmimist ei olnud.

- 27 Käesoleva väite esimeses osas kritiseerivad apellandid vaidlustatud kohtuotsust osas, milles Üldkohus eitas oma pädevust menetleda siseriiklikus menetluses kantud advokaadikulude hüvitamise nõuet. Samas ei esita apellandid mingisugust argumentatsiooni, mis võiks ümber lükata väite, et siseriiklik vaidlus kõnealuste kulude üle on kõrvaline. Kohtupraktikast, millele Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 78 õigustatult viitab, tuleneb aga, et siseriiklikus menetluses kantud kulude hüvitamise küsimus, mis on menetluse aluseks olnud vaidluse kõrvalküsimus, kuulub siseriikliku kohtu ainupädevusse.
- 28 Seega tuleb sedastada, et Üldkohtul oli õigus, kui ta kinnitas, et ta ei ole pädev kõnealuseid nõudeid menetlema, mistõttu ei ole teise väite esimene osa põhjendatud.
- 29 Kõnealuse väite teises osas, mis puudutab siseriikliku vaidlusega seonduvat kokkulepet, kinnitavad apellandid, et Üldkohus moonutas faktilisi asjaolusid ja tõendeid, mis talle olid esitatud, ning leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68, et nad ei olnud esitanud ühtegi tõendit oma nende väidete kinnitamiseks, mille kohaselt mängisid esiteks ühendus ja Vene ametivõimud ning teiseks Saksa ametivõimude algatatud kriminaalmenetlus olulist rolli Saksa tolliga kokkuleppe sõlmimisel. Apellandid lisavad, et Üldkohus tegi vea, kui ta jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 138–141 rahuldamatata taotluse kohustada komisjoni esitama esiteks tõendeid selle kohta, milline osa oli tal imporditud kauba klassifitseerimist puudutava vaidlusega seonduvates läbirääkimistes, mille tulemusena sõlmiti nimetatud kokkulepe, ning teiseks kogu kirjavahetuse, mida ta oli Saksa tolli ja Vene valitsusega pidanud. Apellantide sõnul võiksid

need tõendusmaterjalid, mis puudutavad ühenduse institutsioonide tegevust, olla EÜ artikli 288 teise lõigu alusel esitatud hagi puhul asjakohased.

- 30 Selles osas tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleneb EÜ artiklist 225 ja Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust, et ainult Üldkohus on pädev fakte tuvastama, välja arvatud juhul, kui tema poolt tuvastatu sisuline ebaõigsus tuleneb talle esitatud toimumaterjalidest, ja neid fakte hindama. Kui Üldkohus on faktid tuvastanud või neid hinnanud, on Euroopa Kohus vastavalt EÜ artiklile 225 pädev kontrollima nende faktide õiguslikku kvalifikatsiooni ja Üldkohtu poolt neist tuletatud õiguslikke tagajärgi (vt eelkõige 6. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-551/03 P: *General Motors vs. komisjon*, EKL 2006, lk I-3173, punkt 51; 22. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-266/06 P: *Evonik Degussa vs. komisjon*, punkt 72; 18. detsembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-101/07 P ja C-110/07 P: *Coop de France détail et viande vs. komisjon*, EKL 2008, lk I-10193, punkt 58, ja 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-535/06 P: *Moser Baer India vs. nõukogu*, EKL 2009, lk I-7051, punkt 31).
- 31 Niisiis puudub Euroopa Kohtul pädevus tuvastada fakte ja põhimõtteliselt uurida tõendeid, millele Üldkohus on nende faktide puhul tuginenud. Kui need tõendid on hangitud õiguspäraselt, kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ja tõendamiskohustust ning tõendite hankimist puudutavaid menetlusnorme, on üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud tõendite tõenduslikku väärtust. See hinnang, välja arvatud juhul, kui tegemist on nende tõendite moonutamisega, ei ole seega iseenesest õigusküsimus, mida Euroopa Kohus saaks kontrollida (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused *General Motors vs. komisjon*, punkt 52; *Evonik Degussa vs. komisjon*, punkt 73; *Coop de France détail et viande vs. komisjon*, punkt 59, ja *Moser Baer India vs. nõukogu*, punkt 32).
- 32 Samuti on oluline meenutada, et väidetav faktiliste asjaolude moonutamine peab toimiku materjale arvestades olema ilmne, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hinnata (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused *General Motors vs. komisjon*,

punkt 54; Evonik Degussa vs. komisjon, punkt 74; Coop de France bétail et viande vs. komisjon, punkt 60, ja Moser Baer India vs. nõukogu, punkt 33).

- 33 Mis antud juhul puutub väitesse apellantide esitatud tõendi kohta seoses tingimustega, millistel pooled kõnealuse kokkuleppe sõlmisid, siis ei ole väidetav faktide muutmise apellatsioonkaebuses täpselt ega piisavalt tõendatud. Peale selle ei tõenda apellandid, et see, kui komisjon oleks olnud kohustatud esitama taotletud dokumendid, oleks võinud mõjutada neid õiguslikke järeldusi, milleni Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139 jõudis seoses sellega, et viimane ei ole pädev otsustama dumpinguvastase tollimaksu hüvitamise taotluste ega advokaadikulude üle, mis kanti seoses siseriiklikul tasandil toimunud menetlustega.
- 34 Tuleb tõdeda, et apellandid püüavad sellega saavutada Üldkohtu faktiliste hinnangute ümberhindamist, milleks Euroopa Kohus ei ole apellatsioonimenetluses pädev, mistõttu tuleb tunnistada see väide vastuvõetamatuks.
- 35 Sellest järeldub, et teine väide tuleb tervikuna – osaliselt põhjendamatusena ja osaliselt vastuvõetamatusena tõttu – tagasi lükata.

Esimene väide

- 36 Apellandid kinnitavad, et Üldkohus rikkus EÜ artikli 288 teise lõigu tõlgendamisel ja kohaldamisel õigusnormi seoses tingimustega, mis võivad kaasa tuua ühenduse

lepinguvälise vastutuse. Selles väites, mis koosneb kahest osast, heidavad apellandid Üldkohtule ette esiteks, et see ei püüdnud tuvastada õigusvastast tegevust, mis võis kahju tekitada, ning eelkõige, et see ei uurinud etteheidetavat õigusvastast tegevust selle juriidilises kontekstis ja põhjusliku seose hindamise kontekstis, ja teiseks, et Üldkohus otsustas, et ühenduse institutsioonidele etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju erinevate elementide vahelist põhjuslikku seost ei saa pidada piisavalt otseseks.

Esimene osa

– Poolte argumendid

³⁷ Apellandid väidavad, et väidetava õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahelise põhjusliku seose uurimise etapis tuleb mõlemaid mis tahes viisil uurida, enne kui saab otsustada, et nende vahel ei ole piisavalt otsest seost või et see seos on katkenud. Teisisõnu on apellandid arvamusel, et samas kui ühenduse lepinguvälise vastutuse valdkonnas uuritakse kõigepealt väidetavat õigusvastasust ja väidetavat kahju, ei tähenda see, et tuleb uurida ka selle vastutuse ülejäänud tingimusi, kuid see, kui alustatakse põhjusliku seose uurimisest, eeldab, et need kaks ülejäänud tingimust on ühel või teisel moel arvesse võetud.

³⁸ Nõukogu väidab, et kinnitus, mille kohaselt Üldkohus on kohustatud „võtma ühel või teisel moel [...] arvesse kaks ülejäänud tingimust” või „uurima põhjusliku seose ja eelkõige õigusvastase tegevusega seonduvat õiguslikku raamistikku”, on põhjendamatu.

Üldkohtu lähenemine, mis seisneb põhjusliku seose analüüsimises, võttes faktina arvesse väidetavalt õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju, on tavapärane. Üldkohus ei ole kohustatud uurima institutsiooni vastutuse tingimusi kindlaksmääratud järjekorras ning kui üks kolmest tingimusest ei ole täidetud, tuleb kahju hüvitamise nõue jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida ülejäänud tingimusi.

- 39 Komisjoni arvates ei takistanud ükski norm Üldkohtul uurimast tingimust, mis puudutab õiguslikku seost, võtmata lõpliku määruse väidetava õigusvastasuse suhtes seisukohta. Kuigi võib tōsi olla, et „absoluutset seost ei ole olemas”, jätab apellatsioonikaebus täielikult tähelepanuta selle, et põhjuslikku seost ei määra kindlaks mitte õigusvastane tegevus ega kantud kahju, vaid hoopis see, kas etteheidetav tegevus on väidetava kahju põhjustanud.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 40 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise ja kantud kahju hüvitamise õiguse kasutamise eelduseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses on see, et samaaegselt on täidetud teatavad tingimused: institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos selle tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt eelkōige 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: *Oleifici Mediterranei vs. EMÜ*, EKL 1982, lk 3057, punkt 16; 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: *KYDEP vs. nõukogu ja komisjon*, EKL 1994, lk I-4199, punkt 19, ning 9. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-120/06 P ja C-121/06 P: *FIAMM jt vs. nõukogu ja komisjon*, EKL 2008, lk I-6513, punkt 106).

- 41 Kuna EÜ artikli 288 teises lõigus ette nähtud kolm vastutuse tekkimise tingimust peavad olema täidetud kumulatiivselt, piisab kahju hüvitamise nõude rahuldamata jätmiseks sellest, kui üks neist tingimustest on täitmata (9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-257/98 P: *Lucaccioni vs. komisjon*, EKL 1999, lk I-5251, punkt 14).
- 42 Lisaks sellele ei ole mingisugust kohustust uurida institutsiooni vastutuse tingimusi kindlaksmääratud järjekorras (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Lucaccioni vs. komisjon*, punkt 13).
- 43 Arvestades seda, et teine väide sai tagasi lükatud, puudutab käesolev väide vaid neid kahju hüvitamise nõudeid, mis seonduvad esiteks varalise kahjuga, mis seisneb Trubowesti saamata jäänud tulus ja V. Makarovi saamata jäänud töötasus, mis on hinnatud vastavalt 128 000 eurole ja 63 448,54 eurole, ning teiseks mittevaralise kahjuga, mida V. Makarov väidetavalt on kandnud, mis on hinnatud 150 000 eurole.
- 44 Üldkohus jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 134 järeldusele, et vaatamata sellele, kas Trubowesti imporditehingud jäävad või ei jää lõpliku määruse kohaldamisalasse, ning sellele, kas apellandid tegid klassifitseerimisel vea või mitte, ei saa põhjuslikku seost nõukogule ja komisjonile etteheidetava õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahel pidada piisavalt otseseks.
- 45 Apellandid rõhutasid kohtuistungil, et Üldkohus ei uurinud juriidilist fakti, mis kahju põhjustas. Nende sõnul saab põhjusliku seose küsimust käsitleda vaid vaidlusaluse akti – nimelt lõpliku määruse, mille nad väidavad olevat õigusvastase – juriidilist konteksti põhjalikult uurides.

- 46 Nõukogu ja komisjon leiavad, et Üldkohus ei ole üldse kohustatud etteheidetava õigusvastasuse suhtes otsust tegema, kui ta pole veel uurinud, kas selle õigusvastasuse ja väidetava kahju vahel on põhjuslik seos.
- 47 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 68 märkis, jätsid apellandid selgitamata, kuidas oleks institutsioonidele etteheidetud tegevuse uurimine Üldkohtu poolt mõju-
tanud vaidlustatud kohtuotsuses põhjusliku seose tingimusele antud hinnangut. Üld-
kohus võis põhjuslikku seost uurida, lähtudes eeldusest, et – nagu apellandid väitsid
– etteheidetav akt on tõesti õigusvastane ja kahju tegelikult tekkinud (vt analoogia
alusel eespool viidatud kohtuotsus *Lucaccioni vs. komisjon*, punktid 12, 15 ja 16, ning
12. aprilli 2005. aasta määrus kohtuasjas C-80/04 P: *DLD Trading Company Import-
Export vs. nõukogu*, punkt 50).
- 48 EÜ artikli 288 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise hagi puhul ei sõltu põh-
jusliku seose tingimus vaidlusaluse õigusakti õigusvastasuse tingimusest. Seega ei
mõjuta küsimus, kas dumpinguvastase tollimaksu kehtestamine lõpliku määrusega
oli õigusvastane, käesolevas asjas põhjusliku seose uurimist.
- 49 Seega oli Üldkohtul õigus, kui ta leidis, et ta võis esmalt uurida nõukogule ja komis-
jonile etteheidetud tegevuse ja väidetava kahju vahelise põhjusliku seose küsimust.
- 50 Sellest tuleneb, et esimese väite esimene osa tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teine osa

– Poolte argumendid

- 51 Apellandid kinnitavad, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui otsustas, et institutsioonide õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahelist põhjuslikku seost ei saa pidada piisavalt otseseks, kuna Üldkohus põhjendas oma seisukohta kahe hüpoteetilise olukorraga, mis kujutavad endast tõendamata väiteid. Üldkohus jättis arvesse võtmata, et apellandid palusid hüvitada õigusvastaste maksude kehtestamise tõttu kantud kahju. Üldkohus eksis, kui ta võttis arvesse imporditud kauba hüpoteetilised klassifitseerimisvead, mida ei ole kontrollitud ja mis väidetavalt kujutavad endast Saksa tolli või apellantide vigu. Viimati nimetatud leiavad, et Üldkohus kohaldas põhjusliku seose tingimust valesti, kuna ta uuris seda, kas põhjuslik seos pole katkenud, enne kui asus uurima, kas väidetava õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahel on selline otsene seos.
- 52 Nõukogu ja komisjon väidavad, et kuna ei ole veenvalt tõendatud, kas torud, millega seoses Saksa toll nõudis lõpliku määruse alusel dumpinguvastase tollimaksu tasumist, kuuluvad nimetatud määruse kohaldamisalasse, siis uuris Üldkohus põhjuslikku seost kahe hüpoteesi põhjal.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 53 Liikmesriikide õiguse ühised põhimõtted, millele viitab EÜ artikli 288 teine lõik, ei saa olla alus väitele, et ühendus on kohustatud heastama kõik oma organite tegevuse ja selle tegevusega kaudses seoses olevad kahjulikud tagajärjed (vt selle kohta

4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier jt vs. nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21, ja 30. jaanuari 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-363/88 ja C-364/88: Finsider jt vs. komisjon, EKL 1992, lk I-359, punkt 25). EÜ artikli 288 teises lõigus nõutud põhjusliku seose tingimus eeldab piisavalt otsest põhjuslikku seost ühenduse institutsioonide tegevuse ja tekkinud kahju vahel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Dumortier vs. nõukogu, punkt 21).

54 Peale selle tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale saab apellatsioonkaebuses EÜ artikli 225 ja Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimese lõigu kohaselt tugineda vaid nendele väidetele, mis käsitlevad õigusnormide rikkumisi, välja arvatud kõik faktide hindamised (vt selle kohta eelkõige 1. oktoobri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-283/90 P: Vidrányi vs. komisjon, EKL 1991, lk I-4339, punkt 12, ja 17. septembri 1996. aasta määrus kohtuasjas C-19/95 P, San Marco vs. komisjon, EKL 1996, lk I-4435, punkt 39).

55 Apellandid ei selgita, kuidas lõpliku määruse väidetav õigusvastasus seondub piisavalt otsese seose olemasoluga väidetavalt kantud kahju ja väidetava õigusvastase tegevuse vahel. Tegelikult ei ole selle määruse õiguspärasusel mingisugust seost Üldkohtu poolt faktilistele hüpoteesidele antud hinnangu kehtivusega, mille tulemusena jõudis Üldkohus järeldusele, et põhjuslik seos oli katkenud.

56 Apellandid kinnitavad lisaks, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 134 järeldas, et institutsioonide õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahelist põhjuslikku seost ei saa pidada piisavalt otseseks.

- 57 Vaidlustatud kohtuotsusest selgub, et Üldkohus ei uurinud eelnevalt ega üldiselt küsimust, kas kahju oleks võinud tekkida ilma institutsioonide õigusvastase tegevuseta. Selle kohtuotsuse põhjendus keskendub küsimusele nende kahe asjaolu vahelise põhjusliku seose katkemisest. Esimese hüpoteesi raames leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 112 ja 113, et põhjusliku seose olemasolu hindamine ei sõltu sellest, kas õigusvastase akti puudumisel oleks sündmuste areng olnud erinev. Ka vaidlustatud kohtuotsuse punktides 99 ja 102 viidatud kohtupraktika kohaselt peab väidetav kahju tulenema etteheidetavast tegevusest piisavalt otseselt, ilma et põhjuslik seos katkeks.
- 58 Sellega seoses tuleb märkida, et põhjuslik seos EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses on olemas, kui asjaomaste institutsioonide õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahel on otsene põhjuslik seos.
- 59 Nimetatud kahju peab olema tegelikult tekkinud institutsioonidele etteheidetava tegevuse tagajärjel. Seda lähenemist kinnitab ka käesoleva kohtuotsuse punktis 53 meenutatud kohtupraktika, mille kohaselt võib isegi juhul, kui kahju, mille hüvitamist nõutakse, on osaliselt tekkinud ühenduse tegevuse tõttu, olla ühenduse osa selles liiga kaudne, kuna vastutus lasub teistel isikutel, nagu apellantide juhtumil.
- 60 Esiteks oli Üldkohtul õigus, kui ta leidis, et kui lõplik määrus ei hõlmanud apellantide imporditud kaupa ning seega ei ole viimased selle klassifitseerimisel viga teinud, siis tuleb tõdeda, et apellantide väidetava kahju eest saab vastutavaks pidada üksnes

Saksa tolli, kuna ta nõudis kõnealuselt kaubalt dumpinguvastase tollimaksu tasumist, kuigi see kaup ei kuulunud lõpliku määruse kohaldamisalasse.

- 61 Teiseks oli Üldkohtul õigus siis, kui ta leidis, et kui lõplik määrus hõlmas apellantide imporditud kaupa ning järelikult ei olnud viimased oma kaupa õigesti klassifitseerinud, siis tuleb tõdeda, et nende väidetava kahju otsustav põhjus on nende endi tegevus, mitte väidetav nõukogu ja komisjoni õigusvastane tegevus. Mis puutub sellesse hüpoteesi, siis oli Üldkohtul taas õigus, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 100 ja 101 meenutas, et tuleb kontrollida, kas kahjustatud isik näitas aruka õigussubjektina üles mõistlikku hoolsust, et vältida kahju või vähendada selle suurust, vastasel juhul jääb kahju tema enda kanda. Kahjustatud isiku hooletu tegevus võib põhjusliku seose katkestada, kui see tegevus kujutab endast kahju tekkimise peamist põhjust.
- 62 Apellandid kinnitavad, et Üldkohus jättis arvesse võtmata asjaolu, et nad palusid selle kahju hüvitamist, mis oli tekkinud õigusvastaste maksude kehtestamise tõttu, ning keskendus väärtalt hüpoteetilistele vigadele imporditud kauba klassifitseerimisel. Apellantide sõnul ei ole küsimus selles, kas lõplik määrus seda kaupa hõlmab või mitte. Summadest, mis dumpinguvastaste tollimaksudena ära maksti ning vastavalt apellantide ja tolli vahel sõlmitud kokkuleppele Saksa tollile jäävad, nähtub, et need summad kuulusid tasumisele määruse alusel, mille õigusvastasuse küsimus on tõstatatud.
- 63 Uurides, kas väidetav kahju tulenes otseselt või kaudselt lõpliku määrusega kehtestatud dumpinguvastasest tollimaksust, ei viita Üldkohus üldse nimetatud määruse õiguspärasusele. Mis puutub küsimusse, kas nimetatud maksude kehtestamine lõpliku määrusega põhjustas apellantide väidetavalt kantud kahju otseselt, siis uuris Üldkohus nende olukorda järjestikku kahe faktilise hüpoteesi puhul, mille ta püstitas

ja mis hõlmavad kõiki võimalikke olukordi. Seega viis nende alternatiivne analüüs samale järeldusele.

- 64 Järelikult ei ole apellandid tõendanud, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas, et institutsioonidele etteheidetava tegevuse ja apellantide väidetava kahju vahel ei ole piisavalt otsest seost.
- 65 Neil tingimustel tuleb esimene väide tagasi lükata kui põhjendamatu.
- 66 Sellest järeldub, et apellatsioonkaebus tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 67 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ning Trubowest ja V. Makarov on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud neilt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Trubowest Handel GmbH-lt ja V. Makarovilt.**

Allkirjad